

A' ROMAITSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSEG-
NEK; KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Kedden 2. Oktoberben 1792.

B É T S.

A' Himlőben feküdt Fő Hertzegetskek szerentsé-
sen meggyógyultanak és felkötönek.

Holnap után, mint a' ditsőségesen uralkodó
F. Tsászár neve napján, igen nagy innep és gála
lészen Béts Városlában. A' Redout palotában bál,
az Udvari Téátromon pedig egy ujj Opera és Bal-
lét fog adattatni, 's a' mint mondják *Illuminatiók*
is fognak lenni. Ugy haljuk, hogy Felséges Alz-
szonyunk is igen gyönyörűséges készüléteket tétet
ezen innep naphoz előre.

Báró Thugut elindult már Bétsből Luxemburg
felé, a' Francia dolgok miatt itt tartatandó Con-
gressusra. — E' fog az a' Congressus lenni, mely-

M m m m

161

nél mostanság nevezetesebb alig lehetett, és a' mellytől Europa nagyobb következéseket várhattott volna.

Nem régiben a' Bétsben már régen fenn álló ugy nevezett *Orientalis Academiából* Titt. *Dombai* Ur született Magyar Báró *Herbert* mellé a' Konstantzinápolyi Ts. és Kir. Követség tagjának küldtetett. Ezen *Orientalis Academiában*, a' mint már tsak a' neve is mutattya, az Ifjak gyakoroltatnak, kivált-képpen a' *Napkeleti nyelvekben*, a' Követségre és kereskedésre tartozó dolgokban: Ha valamely magát erre szentelt Ifjú, az első próba elzindóban talentumainak nyilvános bizonyosságait adta, azonnal Tsászári fundációra felvétetik, és mind addig azon tanul, mig magát egészen ki-formálván, *Napkeletre*, a' kereskedő városokra, vagy a' Török birodalomnak más részeibe *Conjultak*, vagy Követség tagjának ki-küldtetetik. Ezen *Academiába* tsak ifju emberek mint egy 14 elzindős korokig vétettettek-fel. Erre eddig többnyire inkább tsak Németek adták vala magokat. Mint egy 5 napokkal ez előtt Erdélyi fő Kantzellárius Gr. *Teleki* Sámuel ő Exc. ja ezen dologban a' Felséges Udvarnak azt a' kegyelmes végezését nyerte-ki, hogy ennek-utánna ezen *Napkeleti Academiába*, a' két Magyar Hazából-is minden olyan Ifjak, a' kikben az ide meg-kivántató minémüségök fel-találtatnak, minden vallásra való tekintet nélkül fel-vétettetsenek.

Eger Sept. 12 dikén. — A' nállunk Verbunkon lévő Hadnagyak meg-veréséért bünbe keveredett Déákoknak, a' Fels. Kir. Heiy tartó Tanáts a' következendő büntetést méltóztatott rendelni: Ketten az Oskolákból ki tsapattatván katonákká rendeltettek, és a' Verbunknak, mellynek a' Fejét a' minap olly gyalázatosán verték meg, adattattak által; heten, — — — — — ugy korbátsoltattak, és tömörözöttettek meg, hogy minnyájan ugyan egy formán 8 napokig ültek a' hivesen, azonban a' nemtelenek mind bé zárattatások előtt, mind az után 12 ütés korbátsokat vettek vitézkedéseknek jutalmául, — — — — — mihent az executzióra ki-rendelt Kir. Fő Directornak ide érkezését meg-hallották, önként katonákká lettek, rettegven az érdemlett bün eléső!. —

Maros Vásárhely Sept. 8 dikén. — ; Minek-utánna a', múltt hetekben minden próbákon általment volna az idevaló tanuló Iffjúság, tegnapi vettek-el az érdemesek a' Királyi kegyelemből eszten-dönként olztozottatok szokott ajándékokat. Dél utáni 3 órakor, egybe-gyült az egész Iffjúság az Oskolákhoz; oda jöttek számos úri, és más Vendégek, kiknek jelenlétekben először a' dologhoz alkalmaztatott rövid Beszédet mondott Száva Péter nemes Iffjú; azután olvastattak az érdemesek' nevei, kik közül; az Ékesen szóllást tanulókból (Rhetorok) az ajándékot el vették: Báró Josika János Urfi, Ferentzi István, és Josa György nemes Iffjak. A' Vers kötésből (Poésisből); Pösonyi Antal, Száva Péter, és Nemeztki Antal. A' Syntaxisban: Ferentzi Elek, Vertig Gábor, és Lendvai János. A' Grammatikában: Jánosi Móyses, Mikó József, és Ferentzi József. A' Principiában: Gróf Sárhegyi Lázár József, és Josa János, és Lendvai Ignátz Nemes Iffjak. A' Principiára készülők közül: Fekete Antal, Mártonyi Sándor, Török János. "

Hadi és politikai külső Országi történetek.

Hollandia. — A' *Berlini és Bétsi Udvarok* valamint más *Europai Országok Fejedelmeit*, így szintén a' *Hollandiai Rendeket*-is meg-hívták vala, a' *Frantziák* ellen való *Coalitióba* való bé-állásra. A' *Hollandiai Rendek* nem fogadhatták-el ezen hivatalt. Az ő erre tett feleleteknek summája ez: — „Ezen meg-hivattatást úgy nézik a' *Hollandiai Hatalmas Rendek*, mint a' *Bétsi és Berlini Udvarok*' hozzájuk való barátságának egy bizonyos jelét, mellyet nem gondolják, hogy semmi által jobban viszszonozhassanak, mintha a' magok gondolatját ezen dolog iránt egyenes bátorsággal nyilvánosságossá tézik. „

„A' *Hollandiai Hatalmas Rendek* úgy gondolkoztanak előbb, hogy nékiek egy közönséges békeiségnek fenn-tartására tzelozó Szövettség ajánlatik, mellynek el-fogadására magok-is a' *Hatalmas Rendek* ezer örömmel fiettenek volna, ha ugyan ekkor meg nem fordult volna az eszekben, hogy ezen közönséges békeiségnek óltalmazására tzelozó Szövettség ekkor ajánlatik nékiek, a' midőn már ezen békeiség szerentsétlenül fel-bontatott. „ — „A' *Hatalmas Rendek* így gondolkodnak, hogy a' *Fejedelmek*, az egyenéségnek és igazságnak közönségesen meg-esmertetett fundamentomai szerint, senkit meg nem bántanak az által, ha magok között az előtt kötnek egy más óltalmazó Szövettséget, minek előtte egy más valamelly *Fejedelem* magát az ő ellenségeknek lenni ki-jelenti. De éppen nem így lenne a' dolog, ha valamelly *Fejedelem* akkor állana belé ezen Szövettségbe, a' midőn már az öszve szövetkezett *Fejedelmek* ellen valaki hadat izent, hanem ha ugyan ezen hadtól ő-is fenyegettetnék. De továbbá; változhatatlan Systemája *Hollandiának* az, hogy semmi némü *Hatalmaságnak* okot ne adjon arra, hogy az magát ő általa meg-bántatottnak lenni tar-

tsa: — mind ezekre az okokra nézve meggyőzet-
tetve vagynak a' *Hollandiai Hatalmas Rendek* az
iránt, hogy a' *Pruszszus Király és Császár* & *Fel-
ségek* nem fogják azt nékiek rosfsz neven venni,
hogy ez alkalmatossággal tzéljoknak elő mozdittá-
sára segitstségül nem lehetnek. Egyéb aránt a'
Traktáknak bé-töltésére, és az Europa' közönséges
békelségére tzélozó Systemának óltalmazására ők
sem fognak semmit el múlatni 's a' t. ,,

Frantzia Ország.

Tudjuk hogy a' 10. dik Auguszi történetek
után a' Nemz. Gyűlés valamint minden Departa-
mentomokhoz, ugy a' táborokhoz is *Commisáriu-
sokat* küldött vala, kik a' Nemz. Gyűlésnek min-
denekről bizonyos tudósittásokat tennének. A' *Cha-
loni* táborhoz küldött *Commisáriusok* között egyik-
nek jelentése Sept. 10 dikén olvastaték fel a' Nemz.
Gyűlésben, mellynek ez a' summája: — ,,

„A' *Chalons* felé menő *Commisáriusok* azt kez-
dették észre venni a' magok útjokban — hogy a'
táborhoz takarodó fegyveres népnek száma kitsi-
nyedni kezdett légyen — hogy a' *Verdün* várából
a' Pruszszus Király által ki-botsáttatott Frantziák-
nak engedelmet adván Feldmarschal *Lukner* az Or-
szágnak belső részeibe való bé-menetelre, ezek még
igen nagy veszedelmeket szülhetnének a' Hazának;
mivel ezek az Országban mindenütt hirdetnék azo-
kat a' kegyelmességeket, melyeket a' *Pruszszus Ki-
rály* hozzájuk meg-mutatott, és a' mit előttök kö-
zönségessé tétetett u. m. hogy a' Frantziák ellen
ölzve szövöttezett Fejedelmeknek éppen nem a'
vólna tzéljok, hogy a' Frantziákat háboru által
meg rontsák, hanem tsak hogy 16 dik *Lajost* a' ma-
ga Királyi székébe ismét belé ültessék. Nem vól-
na veszedelmesebb dolog semmi, mint a' már meg-
vakittatott Frantziáknak az e' féle hasznos igazsá-
gokat tudtokra adni, mivel fájdalom! nem minden
Frantziák látnak még olyan meszse, mint azok,

a' kik végezetre a' *Despotismust* tsak ugyan a' földre verték. (Bár tsak a' 10-dik Aug. és 3-dik Sept. ri mézfárlásokat hagyták volna-el ezek a' mézfárlató szabad emberek, és ugy ditsekednének az-zal, hogy a' *Despotismust* a' földhöz verték.) „ —
„ Továbbá „

„ Meg-látogatván a' *Commissáriusok Luknert Chalonban*, tölle tsak valami igen kevés jelentésü valósztnyerhettének, és előttük *Lukner* nem tett az Ország illy terhes bajainak folytatására alkalmasnak lenni — az ő emlékezete annyira elgyengült, hogy az előtt 24 órával ki-adott parantsolatira nem emlékezik. Midön a' *Commissáriusok* azt kérdezték volna tölle: hogy álljon a' *Chalons* mellett öszve gyűlendő tábor fekvése? — ezen kérdésre tsak azt felelte, hogy még ehez semmi készületek nem téttenek. „ — „ A' Departamentom előlljárói között hasonló lankadságot tanáltanak a' *Commissáriusok*, és semmi ollyas nagy próbat vagy fontos rendelést töllok, mely a' nép bátorságát-is elektrizálhatná, nem szemléltének. Ugyan ezért egy *Proclamációt* téttenek a' *Commissáriusok* a' nép közt közönségessé, és a' Departamentom előlljáróit le-tenni Izándékoznak. Az egész Departamentomban tsak egy *Prieur* nevü jó Patriótára akadtanak. Nintsen sem puskaapor, sem gollyóbis, sem eleség elégséges. A' Hadi *Commissáriusok* a' tábornál ritkák. Az egész *Chalonsban* tsak egy tábori *Commissáriusra* tanáltanak, és ebben sintsen valami tehetség és patriótaság. A' *Soafsoni* tábornál a' kenyér sütők dolgában nagyon nagy fogyatkozás. „

A' ki a' Frantzia *Commissáriusoknak* ezen jelentését és a' több ehez hasonlókat meg-olvasta, ugyan mitsoda szerentsés ki-menetelt ígérhet a' Frantziáknak? — Ezen jelentés Sept. 9 dikén tétett a' *Soafsoni* és *Chaloni* tábortól a' Nemz. Gyűléshez, 's ha még ekkor semmi jó készületeik a' Frantziáknak nem vóltanak, vallyon mivel állottanak volna tsak egy 50-ezer fejből álló Auszriai és

és Pruszszus Seregnek - is elejébe. Pedig a' Páris alá indúlt egyesült Sergeket 80 - ezerre számlálják , a' mellyeknek nagyobb része Septembernek 14 dikére már, a' közönséges hírek és Levelek szerint bé-rontott vólt a' *Lotharingiából Cämpániába* vezető paszszusokon, és igen közel járt *Chalonhoz*. — Azt is meg jegyezhetjük ezen jelentő Levélről, hogy midön ebből a' Nemz. Gyűlés előtt olvastatott vólna, hogy a' *Chalonsba* küldetett *Commissáriusok* a' Departamentom előlljáróit le akarnák tenni, ezen még a' Nemz. Gyűlés tagjai közzül is sokan boszszankodtanak, mint igen nagy vakmerő bátorságon, holott maga a' Nemz. Gyűlés is olyan rend felett való hatalmat adott a' külömb külömb féle Departamentomokba küldetett *Commissáriusok*nak, hogy minden nékiek nem tettő előlljárókat kedvek szerint le-hányhassanak, a' lakosoknak házaikban szabadon vizsgálódhassanak, 's több e' félek. Egy kilség tsudállatos is, hogy egyik Departamentombéli előlljárók, mint ezek a' Párisi Departamentombéliek vóltanak, a' más Departamentombéliekét hivataljokból le-rakhassák.

Sept. 11-dikén] egy olyan tudófitás olvastaték fel a' *Chaloni* táborigi *Commissáriusoktól* a' Nemzeti Gyűlésben, hogy ez akár mi módon a' fegyveres lökaságnak *Chalons* mellett való öszve gyűlését akadályoztassa meg, mert külömben az eleségnek nem léte miatt lehetetlen lészzen az éhséget el-kerülni. — Illyen készületei vagynak a' *Jákobitáknak*, még is ök akarják a' törvényes Fejedelmeket Királyi székeiktől meg-faszítani. Nagy vakmerőség! — És illyen környülállások között szándékoztanak *Frantzia Ország*nak 1200 *Nemzeti Deputátussai* Sept. 20-dikára *Párisban* a' *Nemzeti Conventióra*, egy tsupa ujj Uralkodás-formájának fel-állítására, öszve gyülekezni. Már egy két napok alatt meg-haljuk mi lehetett ezen hatalmas *Nemzeti Conventziából*. Sokaknak el-vette a' *Braunsváigi* Hertzegnek Páris alá való sietése, ezen *Solonok* közzül, az ő *Párisba* való vágyodásokat."

Már egy néhány naptól fogva hallatott az a hír *Berlinből*, hogy a' Pruszszus Király' háza az ő haza menetelére készítettének, sőt hogy a' Pruszszus Státusok, a' Királynak és a' 2 Király fiaknak haza való meneteleket kívánnák. Most ismét azt haljuk ujjabban, hogy bizonyoson is meg határozta vólt légyen a' Király a' maga rövid időn való haza menetelét, de a' mely szándékát rész szerint a' Párisi ujjabb iszonyú gyilkosságok, rész szerint pedig annak meg-értése változtatták meg, hogy a' magokat igen el-bízott *Jákobiták*, a' Sept. 20 di-kára öszve gyűlendő *Nemzeti Conventióban*, legelőbb is a' Frantzia Királynak Koronájától való tökéletes meg fosztatását, szándékoztanak légyen végre hajtani.

Páris 15. Sept. — A' *Verdün* várofsából a' Pruszszus Király által épségben haza botsáttatott Frantzia Regement, a' *Braunsváji Hertzegről* az Országban egyet 's mást beszélvén, a' fokaságnak egy részében bizodalmat, másban pedig félelmet gerjesztett ezen Hertzeghez. Ezt a' mostani Frantzia Uralkodók észre vévén, az egész Regementet árestomba téteték. — Az egyesült Sergek által elfoglaltatott városokkal való levelezés is egész Frantzia Országban meg-tiltatott. — Mind ezek arra való maximák, hogy az egyesült Fejedelmeknek a' meg-győzött Frantziákkal való kegyelmes bánása, a' nép között ne légyen közönségsé. — *Páris* körül minden *Allék* körül való, és egyéb élő fáknak nemei le vagdaltatnak, és meg-engedtetett a' Ministeriumnak, hogy ez minden épületeket *Páris* körül, mellyek a' városnak óltalmazását akadályoztathatnák, az épületek tulajdonosait ki-fizetvén, le-rontathasson.

Az *Anglus Követ* minek-előtte *Párist* oda hagyta vólna, bútsú venni a' Királyhoz kívánkozott. Ez ugyan terhes kívánság vólt; de nem mérték még-is meg-tagadni a' Frantzia *Solonok*, attól tartván, ne hogy Angliának a' kedvetlenségére

ez által-is okot szolgáltatásának. A' Követtel együtt azok a' *Commissáriusok* is mind jelen valának a' Királynál, kik az ő oda való el-kísérésére rendeltettek vala.

— — — — — Egyéb aránt a' Királyi Familia még ekkor-is tsak a' maga előbbi lak-helyén, és előbbi állapotjában vala.

A' *Frantzia Hatalmasok* már a' *Sárdinai* Királyt-is belé elegyítették a' háboruba. Sept. 15 dikén teve a' Külső Minister, ama tsak Aug. 10-dike előtt is *Párisi* módi ujjság-iró, *Lebrün*, a' N. Gyűlésben ezen jelentést, hogy a' Déli Frantzia Sergek Vezéréhez Gen. *Monteskiöhöz* olyan parancsolatot indított légyen Sept. 8 dikán a' Frantzia Ministeriom, hogy a' *Sárdinai* Király Országára, mint ellenség, nyomuljon bé. Fundamentomúl ezen lépésének, a' következő okokat adta a' Ministerium: — „Ezt a' *Sárdinai* Királlyal való háborunak el-kezdését, a' Frantzia Státus betsüllete és bátorsága tették szükségessé — erre minket a' *Sárdinai* Király maga hívott, midőn a' több Királlyokkal együtt, a' mi *Constitiönk* ellen való gyűlölséget, ő-is ki-jelentette — az ő Udvara, az Emigránsoknak leg-első szabad maradandó helye vala — itt kovátsolták a' magok ölzve esküvéseket, innen indult ki előbb az ő fegyveres rebellis Hordájok, melly az után a' *Mosella*, *Schelde*, és *Rénus* vizeinek partjain el-széledett — haszontalan szó-szaporítás lenne azokat a' méltatlanságokat elő számlálni, mellyeket a' Frantziák 3 esztendőktől fogva *Sárdiniától* szenvedtenek — a' *Sárdinai* Király maga hadat izent a' Frantziák ellen akkor, midőn a' Frantzia Nemzet *Felségét*, az ő Követének szeméjében, meg-mutskolta, a' melly Követ igen alaton módon árestáltatott *Sárdiniában* — midőn a' *Montmenáni* erőlségeket a' régi *Traktátu-*

nak ereje ellen, fegyverekkel meg-rakta, és Szavoyában minden féle ellenséges készüléket tétetett — midőn továbbá a' Tyrannusok istentelen Ligajába (ez a' *Minister* szava) belé állott, az Auszriai Sergeket a' maga Státussiba hívta, és a' maga fő Várofsa mellett ezeknek fekvő helyet, *Lágert*, mutatott. „

„ Maga-viseletének szépítésére nem hozhatja elő a' *Sárdinai Király* a' mind ezeknél sokkal későbbre történt 10-dik Auguszi dolgokat: mellyek tsak ugyan nevelték az ő gyűlölségét; mert mihelylest azoknak hire *Turinban* meg-érkezett, mindjárt nagy és hosszú tanátskozás tartatott az iránt, hogy vallyon réa üszenek é a' *Sárdinaiak* a' *Frantziákra*? — és ha szintén ekkor meghatározatott is, hogy nékiek ezzel még késni jó lészzen; mi tsak ugyan ne engedjük magunkat ez által megsalattatni, mivel — *igy szoll a' Ministeriom* — a' *Frantziák*' ezen ellenségének nem az akarata, hanem az ereje szenved fogyatkozást — az ő mérge nintsen le-tsendesedve, hanem tsak tehetetlen. „

„ Gyakran másnak meg-támódása, magunknak leg-jobb óltalmazása: és éppen így vagyunk mi most *Frantziákul* a' *Sárdinai Királlyal*. Ha az ő tettett és hitetlen Neutrálismussát örökké tsak betsüllettel néznők, egy szép táborunkat, mellynek más helyen jó hasznát vehetnők, ez által tsak hevertetnők, míg az alatt ezen Fejedelem a' maga erejét a' mi ellenségeinkel öszve foglalván az *Alpes* hegyeinek nevezetesebb pafszussait, nékiek által engedné, és minket mind addig félelemben tartana, a' míg néki kedve szerint réánk ütni tétzeni fogna. Ezen környül-állások között nints egyéb mit tsináljunk, hanem hogy a' *Frantziákat* így el-alatni akaró ellenségünket hadakozásra kényszerítsük. A' melly végre már Sept. 8 dikán, a' *Sárdinai* Rélek mellett fekvő *Frantzia* Sergekhez a' parantsolat el-is küldettetett. Ugy fogja pedig a

Bé-töltető Hatalom a' maga rendeléseit tenni, hogy ezen Sergek fontos fordulásokat tévén, az *Alpes* hegyeket a' Szabad Frantziák és az Olosz Országi Tyrannusok között el-választó Sorompókká formálhassák 's a' t. „

Ugyan ennek alkalmatosságával így folytatta továbbá ezen Minister az egész Frantzia Minsteriom nevében a' maga jelentését: — „ A' mi Pátrióta Leveleink azzal a' hirrel kedveskednek, hogy már egész *Szavoya* a' mi Sergeink kezében vagyon. „ — „ *Spanyol* Ország a' 10 dik Augustusi történetek miatt rend kívül meg-boszszankodván, haddal készül igen erősen Frantzia Ország ellen, 's már meg-is parantsolta a' mi Követünknek *Madridban*, hogy innen el-takarodjék. „

Már egy néhány napoktól fogva a' külső Levelekben-is arról tudósítottunk, hogy Marschal *Monteskió* bizonyoson bé ütött légyen a' *Sárdiniai Király* tartományaira. Azonban a' tisztek itt is erősen távoznak a' Frantzia Regementekből, és mennek által, a' *Sárdiniai* Sergekhez. — A' *Turinban* tartozkodó Frantzia *Emigráns* nemeseknek és Papoknak száma réá mennyen 4 ezerre. A' Papok közzül mindazonáltal igen sokan, a' minden féle szükségtől és szenvedéstől kényszerítettvén, ezen napokban Frantzia Országba vissza mentenek, —

— — — — — A' több megmaradtak igen nagy nyomorusággal élnek a' *Sárdiniai* tartományokban, noha a' *Turini* Érsek semmi szorgalmatosságot el nem múlat, hogy nékiek a' Miszésre bőv alkalmatosságot szerezhesen, és azt lehet mondani, hogy ezen szegény Isten szolgái tsupán tsak ezen vékony keresetből kényszerítettnek táplálni magokat. — Más felől-is tsupa nyomoruságot hallunk ezen szegény *Emigráns* Papokról. — *Ostendében* a' napokban 50 ilyen hajós legény (*Mátroz*) köntösbe öltözködött Papok szállot.

szállottanak ki egy hajóról — *Trévirben*-is közelebb-ről egyszeriben 4 százan érkezének-meg.

Az *Orléáni* Hertzeg réá únván eddig való nevezetére, más nevet kívánt magának a' *Párisi* mostani Tanátstól, és a' *Párisi Prokurátor* *Mánuel* jóvaslásából ezen ujj nevet nyéré magának: — — *Egyenlőség* *Josef Filep Lajos.* „ Az ő Palotája pedig *Revolútió kertjének* nevezteték.

A' *Spanyol Udvarról* azt írják, hogy mind a' szárazon, mind a' vizen, igen félelmes készüléteket tétet a' *Frantziák* ellen. — A' *Barcellonai* kikötő helyben 39 hajói feküsznek készen, mellyek között 16 nagyobbak 48 — a' 12 közep szerűek 32 — a' kisebbek pedig 12 és 20 ágyukat hordoznak. Ezek mellé 27 gyújtó hajók vagynak rendeltetve, és ezen egész hajós Sereg 2 részekre, vagy 2 *Eskadrokra* vagy on osztatva, mellyekhez még egy 17 hajókból álló *Portugalliai* hajós Sereg is fog ragasztatni, mellyek együtt fognak a' *Frantziák* ellen a' tengerre ki-szállani. — Az *Admirál*, vagy fő Tengeri Vezér Zászlója *Sept. 21-dikén* szenteltette fel a' *Tarragonai* Érsek által. Ezen Zászlón ilyen irások olvastatnak. Egy felöll: *Pro Deo et Salute Regum* — a' más felöll pedig: *Subvertetur Babilonis impiæ nomen.* — Tsak ezen két felyül való irásokból-is meg-lehetne esmerni, hogy ezen hajós Sereg a' *Frantziák* ellen készül. — Midön a' nevezett *Érsek* ezen Zászlót fel-szentelte, igen fontos beszédet tartott a' *Subordinatió*nak ditséretére, 's egyzersmind igen eleven szinekkel le-irta a' Szabadságnak mái *Apostolait*-is.

A' Bétsi fő Hadi Kantzelláriáról ki-adatott hadi történetek.

„ *Gen. Gróf Klerse* *Sept. 12-dikén* kezdetett azoknak a' *La-Croix* felé vivő *paszszusoknak* keresztül való vágatásához, mellyeket a' *La-Croix* mellett fekvő *Frantzia* Sergek előre bé-töltöttek vala. Ezen munkával *Sept 13-dikára* az *Austriai*
Sergek

Sergek annyira készen valának, hogy a' *Lotharingiából La-Croix* felé vivő paszszus tökéletesen meg-nyittatva vala. „

„ A' Frantziák Generálisa *Dümurier* maga személjesen vezérlette azokat az egy néhány ezerből álló Sergeket, a' mellyek a' mi szélső vigyázó Sergeinkre Sept. 14-dikén jó reggel réájok ütöttek. A' Frantzia Sergek már az erdőkbe bé-nyomúltak vala, a' midőn a' miénkeknek segítségére a Batalion gyalogság és egy Svadron lovaság meg-érkezvén, a' Frantziák nem tsak az erdőtől visszafra verettettek, hanem *La-Croix*-is, melyet egészen a' magok óltalmak alá vettek vala, el-hagyni, és magokat *Grándpré* felé visszafra vonni kényszerítették. — Az ellenség vesztese még most nem határozthatik-meg: de elég az, hogy az el-fogattattnak vallás-tétele szerint, tsak az egy *Párisi Batalion* 40 el-esteknél többet hurtzolt magával visszafra. „

„ Nékünk leg-nagyobb kárunk, mellyet ez alkalmatossággal vallottunk, vólt Hertzeg *Ligne*, a' ki ennek alkalmatossággal, meg-reftenni nem tudó vitézségének jutalmául, kereszt helyett, halált tanála. Ezen Obersterben azt a' szerentsés vitézt vesztette el az *Aufriai Felséges Udvar*, a' ki *Josef* Tsászártól *Sabácz* mellett, II-dik *Katalintól* pedig, mint *Volontér*, *Ismail* mellett, abban a' mi emlékezetünkre leg-véresebb ostromban, mellyben legalább-is 10 ezer emberek kontzoltattanak-fel, nyert vólt magának keresztet. „ — „ Ezen vitézt, a' mint *Gr. Klerfe* írja, sajnálja az egész tábor. Hát az atyafiai hogy ne sajnálnák! Ezen Hertzeg az által tanálta véletlen halálát, hogy a' Frantziák ágyuzó Sergével, tsak egy néhányad magával önként szemtől-szembe szállott. Ifzonyu bátorság! „ — „ A' mi veztségünk a' tisztek közzül tsak egyedül ő benne állott, meg-sebelsített és meg-ölettetett köz-embereink, valami 50 re mennek. „ — Ennyiből áll az edgyesült Sergeknek a' Frantziákon való győzedelmé Sept. 14-dikéig. De ez még eddig tsak egy előre

előre való bizonyos tudósítás, és itt sem a' *Braunsváji Hertzeg*, sem a' *Hohenlohe* táborozásaikról nintsen semmi emlékezet is, hanem itt csak a' *Gen. Klerje* alatt lévő *Auszriai Sergeknek* mozdulásairól vagyon szó, mellyeket leg-felnyebb is 10-ezertől fogva 12 ezer fejekre lehet számlálni. „

A' *Braunsváji* és *Hohenlohe* Hertzegek táboraitól várjuk tehát a' fontosabb hadi tudósításokat. Azonban pedig minden a' mit má innen irhatunk tsupa bizontalanság, és csak olyan hír, a' mellyről még a' jövő postán irhatunk valami bizonyost. Mi, le-irjuk ezen bizontalanságokat most csak úgy, a' mint a' külső *Lévelekből* vettük: „

„ *Koblentz* 18. Sept. — Ma éppen estve érkezék ide az a' hír, hogy *Hertzeg Brunsváji* ket-tözött lépései után, *Sz. Menchould* és *Chalons* között *Cámpániában* a' *Lukner* Sergeire réa ütven, ezeket Sept. 16 dikán tökéletesen meg verte. Ugyan ezen jelentéssel botsátotta egy tudósítását *Generál Sröder* is *Luxemburgból* ide *Koblentzbe*. „ — Ezen tsatákról való bizonyos hírrel légyünk még egy kevés illendő várakozással.

A' *Saarlouis* város-béliek mérges ki-ütéseket tésznek a' *Treviri Válofztó Papi Fejedelem* földére, mellyről ezeket irják közelebbről: — „ A' *Treviri Vál. Fejedelem Mertzig* nevü határ szélen lévő városa igen véletlen látogatást szenvedett Sept. 9-dikén a' *Soarlouis* városa béli *Frantziáktól*. A' város lakosai mindeneket oda hagyták, hogy életeket meg-tarthassák, és így a' minden őrizet nélkült lévő város az ellenségtől egészen fel-prédáltaték. — 49 Tsálzári lisztel tellyes hordók az ellenségtől el nem vitettethetvén, a' liszt ezekből ki-öntettettetett, és hogy halzon vehetetlené tétettethelsék, lovak és emberek által tapodtatott az útzakon öszve. — Sept. 14 dikéig még egy néhány rend béli ki-ütéseket tettenek a' nevezett *Papi Fejedelem* földem ugyan ezen város-béliek. Így pusztították-el *Sz. Wendel* várofsát, a' *Táándti Bárok*

rók Kastélyát, és *Svartzenholtz* nevü falut 2 mert-földnyire *Trevirtöl*. — Sept. 13-dikán a' *Mertzig* várotságban meg-érkezett Pruszizus örző *Serget* innen visszsa nyomták, és annyira ment a' dolog, hogy már ekkor *Trévirben*-is nevededett a' félelem, és a' várost igen sok *Familiák* kezdték meg-mozdúlható vagyonyaikkal együtt oda hagyni.

A' *Thionville* várotságát illető ostromról ilyen tudósítást adatott-ki a' *Bétsi jö Hadi Kantzellária*. — „ Sept. 12-dikén tsak *Frantzla Generál Broglie* maradt vala a' *Mosella* vizének egyik partján valami gyalogsággal ezen város mellett. A' másik oldala felől a' *Mosellának* a' városba való menetel egészen szabadon hagyattatott. Ezen jó alkalmatóságot a' *Metz* várotsa-béliek használni akarván, *Thionvillének* segítségére 2 *Batalionokat* indítának a' *Metzi* *Sergek* közzül, a' mellyek Sept. 15-dikén *Thionvillébe*, arról az oldalról, melly az ostromló *Sergektől* egészen szabadon hagyattatott vala, szerentsésen bé-is érkeztenek. — Hogy a' váro-béliek még 15-dikben - is lövöldöztenek légyen kifelé a' miénkekre, bizonyos abból, hogy ezen napon is 2 *Pikéten* álló *Horváth Országgi* határ katonáink, az ellenség ágyu golyóbírsától meg-üttetett le-eső kövektől meg-sebelsítettének.

Thionvillé mellett még egy *Schmidt* nevü *Generális* is el-esett, ki-is halála előtt ezekre a' szók-ra mondatik fokadtnak lenni: — „sajnálom, hogy egy ilyen szemét domb mellett vesztettem-el életemet. — Tsudállatoson, sőt azt mondhatjuk, hogy két halállal holt-meg ugyan ezen ostrom mellett

lett Májor *Erlach*. Ez alig érkezett-meg ide, és a' várhoz erőssen közel tanálván menni, feje egy ágyu golyóbis által el-lövettetett. Midön a' tisztektől és az ő több *Emigráns* Collégáitól tisztelesen a' Sir felé kísértetnék, egy ágyu golyóbis érkezék a' várról, és egyik lábát elszakasztá.

Vandermers, az a' *Brábhántziai* zenebona-béli ismeretes nevü Generális, meg-hólt. — Meg-hólt Gen. *Mirabó* is, a' Frantzia Emigránsok ugy nevezett *Fekete Legiójának* fő Vezére is, és *Fráyburgban* nagy pompával temettetett el.

Printz *Waldekröl* azt írják, hogy *Thionville* mellett kapott sebe miatt meg-hólt *Luxemburgban*.

Két nevezetes Lengyel Generálisok u. m. H. *Poniatovszky* és Gr. *Wilhorszky* *Bétsben* vagynak, és a' Tsászári Királyi Udvarnál ismét szolgálatot keresnek.

Párisban a' múlt 1790-dik esztendőben egy afzlonynak 3 fiai egyszermind születettvén, az egyik *Nemzetnek*, a' másik *Törvénynek*, a' harmadik Királynak neveztetett. A' két első, u. m. a' *Törvény* és a' *Nemzet* már meg-hóltanak, a' harmadik u. m. a' Király még életben vagyon.